

Міністерство розвитку
громад та територій
України

Polaris

Реалізація Закону № 4196 для ТГ, території яких є тимчасово окупованими або знаходяться у зоні активних бойових дій (ТОТ або ТАБТ)

Київ, 17.02.2026

Polaris

Підтримка багаторівневого
врядування в Україні

Програма Polaris «Підтримка багаторівневого врядування в Україні» (2024-2028) фінансується урядом Швеції через Шведське агентство з питань міжнародної співпраці та розвитку Sida і реалізується SALAR International.

Програма спрямована як на короткострокову, так і на довгострокову підтримку, фокусуючись на вирішенні потреб системи багаторівневого врядування, паралельно посилюючи спроможність громад надавати публічні послуги та брати безпосередню участь у процесах відновлення і відбудови, відповідно до вимог вступу до ЄС. Polaris охоплює п'ять тематичних напрямків: освіта, фінансова децентралізація та бюджетування, доступність адміністративних послуг, відновлення під керівництвом місцевої влади, міжнародне співробітництво громад.

Зміст цієї презентації є відповідальністю його авторів та не обов'язково відображає погляди Програми.

www.polaris.org.ua

Загальні правила Закону та особливості для ТОТ та ТАБД

Віра КОЗІНА, адвокат,
консультантка Програми Polaris

Що ми вже проводили та публікували?

Вебінари для ОМС:

- 1) [Узуфрукт комунального майна: особливості для ОМС базового рівня](#)
- 2) [Перетворення комерційного КП на АТ чи ТОВ за Законом№ 4196: перше знайомство](#)

Нотатки та статті для ОМС:

- 1) [«Нотатка для ОМС: Встановлення права узуфрукту комунального майна на прикладі комерційного комунального підприємства»](#)
- 2) [«Оформлення прав на земельну ділянку під об'єктом нерухомості, щодо якого встановлено узуфрукт комунального майна»](#)
- 3) [«Нотатка для ОМС: Питання перетворення комунального підприємства на акціонерне товариство або товариство з обмеженою відповідальністю»](#)

Узуфрукт: що це таке і коли з ним починати працювати?

Узуфрукт – це

Речове право, що передбачає особисте безоплатне володіння і користування комунальним майном

Що з оперативним та господарським?

Згідно ст. 11-12 Закону, оперативні управління та господарські відання, **УКЛАДЕНІ ДО 25.08.2025**, є чинними **до 28.08.2028**.

З 28.08.2025 р. УСІ НОВІ відносини регулюються шляхом встановлення узуфрукту або оренди – ОУ/ГВ **заборонене**.

Предметом узуфрукту можуть виступати:

(абз. 1-2 ч. 1 ст. 60-1 Закону № 280)

1

будь-які види рухомого або нерухомого (індивідуально визначеного) комунального майна (крім земельних ділянок)

2

Загальне правило для «комерційних» узуфруктаріїв:
лише з переліку об'єктів права комунальної власності, що не підлягають приватизації

Застереження:

Майно, що не має індивідуальних ознак (наприклад, паливно-мастильні матеріали) – **не може бути предметом узуфрукту**

Узуфрукт за типами узуфруктаріїв (користувачів) загальне правило:

ОМС, КО/КЗ/КУ, КНТ та інші юридичні особи, які не мають на меті одержання прибутку та єдиним учасником (засновником) яких є ТГ **(незалежно від того, чи віднесено воно до «приватизаційного» переліку)**

Юрособам, єдиним учасником (засновником) яких є ТГ, АТ/ТОВ, у статутному капіталі яких більше 50 % належать ТГ або юрособі, єдиним учасником (засновником) якої є ТГ **(тільки з «приватизаційного» переліку)**

Строк встановлення узуфрукту (загальне правило):

1

5 років

2

Безстроково

Чи є критерії та у чому різниця?

- ✓ Критеріїв немає. Для ОМС – повна дискреція; Але різні наслідки
- ✓ Для строкового узуфрукту не передбачено повернення майна для власного використання ОМС (може бути: (1) продовження узуфрукту ще на 5 років за заявою поточного узуфруктарія; (2) передача майна в узуфрукт іншого заявника (за його ініціативою); (3) внесення майна до статутного капіталу юрособи, функції з управління якою здійснює ОМС);
- ✓ При встановленні узуфрукту безстроково суб'єкт управління може здійснювали самостійне користування чи володіння цим майном у разі його дострокового повернення (п. 12-13 Порядку № 1103).

Припинення узуфрукту (загальне правило):

- ✓ припинення узуфруктарія в результаті його ліквідації;
- ✓ загибелі або припинення існування майна, щодо якого встановлений узуфрукт;
 - ✓ закінчення строку, на який було встановлено узуфрукт;
- ✓ погіршення стану майна, щодо якого встановлено узуфрукт, внаслідок чого воно стає непридатним для використання за призначенням;
- ✓ прийняття уповноваженим ОМС рішення про припинення узуфрукта, встановленого безстроково;
 - ✓ поєднання в одній особі особи узуфруктарія і власника майна;
 - ✓ за рішенням суду

Правовий статус ТОТ України

- ✓ Визначається [Законом України від 15.04.2014 р. № 1207-VII «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»](#) (Закон № 1207);
- ✓ Згідно з абз. 4 ч. 1 ст. 1 Закону № 1207 за державою Україна, територіальними громадами сіл, селищ, міст, розташованих на ТОТ, органами державної влади, ОМС та іншими суб'єктами публічного права зберігається право власності, інші речові права на майно, у тому числі на нерухоме майно, включаючи земельні ділянки, що знаходиться на тимчасово окупованій території;
- ✓ Особливістю є те, що дана територія у період тимчасової окупації не перебуває під ефективним контролем України у розумінні міжнародного публічного права, а правовий режим майна, розташованого на ТОТ, визначається з урахуванням особливостей, передбачених ст. 11 Закону № 1207;
- ✓ Особливості дозвільної діяльності суб'єктів господарювання, що початково були зареєстровані на ТОТ, визначаються відповідно до ч. 9 ст. 13 Закону № 1207

Узуфрукт: особливості для майна на ТОТ та ТАБД

Абзац 4 п. 9 Порядку № 1103:

Майно, яке перебуває на ТОТ або ТАБД, для яких не визначена дата завершення бойових дій або тимчасової окупації, згідно із затвердженим Мінрозвитку [переліком](#), обліковується (крім зобов'язань) на балансі та закріплюється за узуфруктарієм на праві узуфрукта комунального майна **до проведення його інвентаризації.**

Щодо відсутності необхідності формування «приватизаційних переліків» для ТОТ – див. ч. 1 ст. 15 Закону № 1207 (загальна заборона на приватизацію держ-та коммайна)

Рішення про встановлення узуфрукту приймає: (загальне правило)

Уповноважений ОМС (ч. 2 ст. 60-1 Закону № 280), тобто:

- ✓ Сільська, селищна, міська рада – для комунального майна базового рівня (п. 30 ч. 1 ст. 26 Закону № 280)
- ✓ Районна, обласна рада – для майна спільної власності ТГ району, області, із правом доручати цю функцію МДА (абз. 2 п. 10 розд., п. 27 ч. 1 ст. 43 Закону № 280)

Для ТОТ та ТАБТ особливості визначаються
порядком функціонування ОМС/ВА (ст. 10 або ст. 15 [Закону № 389](#))

Корисне читання: [ДАЙДЖЕСТ судової практики Верховного Суду у справах, пов'язаних з війною](#) (справи з лютого 2022 по вересень 2024)

Перетворення КП на АТ/ТОВ/КНТ (загальні правила):

Положення законодавства

Частиною 1 ст. 13 Закону № 4196 з **28.08.2025 заборонено створення нових КП** (комерційних, некомерційних, спільних). Але ч. 1 ст. 60-2 Закону № 280 **передбачає можливість створення КП.**

Чи є тут колізія?

ТАК

Довідники «нових» та «старих»
(нечинних) ОПФ.
Лист Мінюсту від 27.08.2025 р.
N 122900/8.4.3/32-25

Що це означає на практиці?

У наявному правовому регулюванні:

З 28.08.2025 ТГ (районні/обласні ради) не можуть створювати нові КП без судового оскарження

То не треба зараз розглядати перетворення?

для релокованих
та/або реально
діючих **ТРЕБА**
(наша позиція)

- (1) Робота профільного комітету ВРУ, Мінрозвитку та асоціацій ОМС;
- (2) Робоча група Мінрозвитку з питань діяльності КП на прифронтових та ТОТ

Як бути діючим КП і скільки часу є на перетворення?

Положення Закону № 4196:

До 28.08.2028 всі існуючі КП (комерційні, некомерційні, спільні) **можуть діяти без будь-яких обмежень** (абз. 2 ч. 1 ст. 17)

Чи будуть обмеження після завершення перехідного періоду?

ТАК

Згідно з ч. 2 ст. 13 Закону № 4196 **після 28.08.2028** спрощені процедури реорганізації за Законом № 4196 **не застосовуватимуться**, фактично всі реєстраційні дії щодо існуючих КП будуть заборонені (крім реорганізації, ліквідації, банкрутства, зміни даних про керівника та комісії з припинення)

Перетворення КП: особливості для майна на ТОТ та ТАБД

Підпункт 1 п. 2 [Постанови](#) № 1104 (рекомендовано для ОМС):

Установити що, майно ДП, щодо яких прийнято рішення про перетворення в АТ, ТОВ, %акцій (часток) якого належать державі, згідно із затвердженим цією постановою Порядком, яке перебуває на ТОТ або ТАБД, які включено до [переліку](#), затвердженого Мінрозвитку, для яких не визначена дата завершення бойових дій або тимчасової окупації, обліковується (крім зобов'язань) на балансі відповідних підприємств та передається зазначеним товариствам (правонаступникам) на праві узуфрукта державного майна до проведення інвентаризації такого майна

Абзацом 4 пп. 1 п. 3 Постанови № 1104 суб'єкти управління зобов'язуються з 1 числа місяця, що настає за місяцем, в якому визначено дату завершення бойових дій або тимчасової окупації на відповідній території, за результатами проведення інвентаризації вжити заходів до зміни статутного капіталу АТ/ТОВ згідно із законодавством

Особливості реєстрації для ТОТ та ТАБД:

Абзац 4 п. 9 Порядку № 1103:

- ✓ [Наказ Мініюсту від 28.03.2016 р. № 898/5](#) «Про врегулювання відносин, пов'язаних з державною реєстрацією речових прав на нерухоме майно, що розташоване на тимчасово окупованій території України» (ведення реєстраційних справ у паперовій формі щодо нерухомого майна, розташованого на ТОТ у АР Крим, м. Севастополь, Донецькій та Луганській областях);
- ✓ [Наказ Мініюсту від 09.06.2023 р. № 2179/5](#) «Про проведення державної реєстрації в межах декількох адміністративно-територіальних одиниць» (реєстрація юросіб, відокремлених структурних підрозділів, **реорганізації**, права власності та інших речових прав на нерухоме майно, об'єкти незавершеного будівництва, майбутні об'єкти нерухомості, місцезнаходженням яких є АР Крим, Донецька, Чернігівська, Сумська, Дніпропетровська, Запорізька, Луганська, Миколаївська, Харківська, Херсонська області, місто Севастополь)

Бухгалтерські та бюджетні аспекти перетворення на ТОТ та ТАБД: інвентаризація та підготовка передавального акту

Тетяна СТАНКУС,
економістка, експертка з питань
бухгалтерського обліку у бюджетній сфері,
консультантка Програми Polaris

Рішення про проведення інвентаризації

Одночасно з ухваленням рішення про припинення підприємства шляхом перетворення уповноважений орган місцевого самоврядування призначає **інвентаризаційну комісію** та ухвалює **рішення про проведення інвентаризації** майна підприємства — [ч. 4 ст. 14 Закону № 4196](#)

Відповідальність за правильність проведення інвентаризації майна підприємства, що перетворюється, та достовірність її результатів покладено на **голову та членів інвентаризаційної комісії**

Створення робочих інвентаризаційних комісій

Великий обсяг робіт, проведення інвентаризації не може бути забезпечено однією комісією

Створення **робочих** інвентаризаційних комісій (п. 2 розд. II [Положення № 879](#))

До складу таких комісій слід включити представників апарату управління, бухгалтерської служби та досвідчених працівників КП, які знають об'єкт інвентаризації, ціни та первинний облік (інженери, виконавці робіт, товарознавці, економісти, бухгалтери тощо).

До складу тимчасової (робочої) комісії МВО для перевірки активів, що перебувають у них на відповідальному зберіганні, **не включаються**

Строки проведення інвентаризації

Конкретні строки проведення інвентаризації чинним законодавством не встановлено. Рекомендуємо проводити інвентаризацію **перед складанням передавального акта**

Якими нормативними документами керуватися?

Під час проведення інвентаризації, оформлення її результатів та врегулювання інвентаризаційних різниць слід керуватися насамперед нормами [Положення № 879](#). Цим нормативним документом визначено **єдині вимоги** до порядку інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, запасів, грошових коштів та документів, зобов'язань та інших об'єктів обліку.

[Положення № 879](#) застосовується юридичними особами, створеними відповідно до законодавства України, **незалежно від їх організаційно-правових форм та форм власності**.

Пункт 4 [Порядку № 1104](#) пропонує під час проведення інвентаризації користуватися [Положенням № 158](#). Утім, [Порядок № 1104](#) носить лише рекомендаційний характер для об'єктів комунальної власності, як і безпосередньо [Положення № 158](#)

Обов'язковість проведення інвентаризації

Важливо!

Припинення юридичної особи є **підставою для обов'язкового** проведення інвентаризації її активів та зобов'язань, про що свідчить п. 7 розд. I

[Положення № 879.](#)

У разі перетворення КП абз. 8 п. 7 розд. I [Положення № 879](#) передбачено проведення **суцільної інвентаризації**

Інвентаризація пошкодженого майна

Проведення інвентаризації є **обов'язковим!**

- Проведення інвентаризації **обов'язкове**, зокрема, у разі:
- встановлення фактів крадіжок або зловживань, **псування цінностей** (на день встановлення таких фактів) у обсязі, визначеному керівником підприємства;
 - техногенних аварій, пожежі чи стихійного лиха (на день після закінчення явищ) в обсязі, визначеному керівником.

Такою є вимога абз. 5 та 7 п. 7 розд. I [Положення № 879](#)

Можливість проведення інвентаризації пошкодженого майна

В умовах воєнного стану далеко не завжди є можливість доступу до пошкоджених/зруйнованих об'єктів.

Підприємства, розташовані на тимчасово окупованій території та/або в районах проведення воєнних (бойових) дій у період дії воєнного стану, проводять інвентаризацію **у разі можливості безпечного та безперешкодного доступу** уповноважених осіб до активів, первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку

Можливість проведення інвентаризації пошкодженого майна

Установи, розташовані на тимчасово окупованій території та/або в районах проведення воєнних (бойових) дій **зобов'язані** провести інвентаризацію **станом на 1 число місяця**, наступного за місяцем, у якому зникли перешкоди доступу до активів, первинних документів та облікових реєстрів, і відобразити результати інвентаризації в бухгалтерському обліку відповідного звітного періоду — [п. 8 розд. I Положення № 879](#)

Умови проведення інвентаризація

Викрадення (розкрадання), нестача, знищення (псування) майна, розташованого на ТОТ, в районах активних БД → керівники (голова комісії з перетворення) постраждалих об'єктів можуть ухвалити рішення про проведення інвентаризації окремо визначеного майна **на день установлення таких фактів** ([абз. 3 п. 8 розд. I Положення № 879](#)).

У такому разі чекати 1-го числа місяця, наступного за місяцем, в якому з'явилася можливість доступу до активів, **не обов'язково**

Проводьте вибірккову інвентаризацію в обсязі, визначеному керівником.

Інвентаризація проводиться тільки **за можливості безпечного доступу!**

Увага! Така вибірккова інвентаризація не звільняє від обов'язку проведення іншої обов'язкової інвентаризації

Дії за наявності або відсутності доступу до пошкодженого майна

Відсутність доступу до пошкодженого майна

- необоротні активи та запаси, відображені в бухобліку до введення воєнного стану та які на дату складання фінансової звітності фактично перебувають на тимчасово окупованій території або в районах проведення воєнних (бойових) дій, слід **продовжувати обліковувати** у складі активів
- потрібно розкривати інформацію про відсутність доступу до активів та первинних документів у **Примітках до річної фінансової звітності**. Це стосується випадків, коли неможливо провести інвентаризацію перед складанням річної фінансової звітності

Наявність доступу до пошкодженого майна

- необхідно максимально оперативно провести інвентаризацію такого майна. Для цього керівник або голова комісії з перетворення видає **розпорядження** (наказ) про проведення інвентаризації майна, пошкодженого внаслідок збройної агресії РФ
- слід визначити **обсяг** (все пошкоджене, зруйноване майно, яке обліковуються на балансі та поза балансом), **строки** інвентаризації (перевірку необхідно здійснити якнайшвидше після здійснення всіх невідкладних заходів, фіксації пошкоджень та проведення в установленому порядку обстеження пошкоджених об'єктів) та **склад інвентаризаційної комісії**

Інвентаризація має забезпечити:

- ✓ виявлення фактичної наявності активів та перевірку повноти відображення зобов'язань, коштів цільового фінансування, витрат майбутніх періодів
- ✓ установлення лишку або нестачі активів
- ✓ виявлення активів, які частково втратили свою первісну якість та споживчу властивість, застарілих, а також активів, які не використовуються
- ✓ виявлення активів і зобов'язань, які не відповідають критеріям визнання

Інвентаризація проводиться повним складом комісії

Інвентаризація проводиться тільки **повним складом** та **в присутності МВО** — абз. 5 п. 1 розд. II [Положення № 879](#).

Тому відсутність хоча б одного члена комісії чи МВО під час інвентаризації є підставою для визнання її результатів **недійсними**.

Якщо один із членів комісії з певних причин не може бути присутнім під час перевірки (наприклад, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності), доцільно **оновити склад комісії**

Відсутність члена комісії

Ситуація	Рішення
Члени комісії працюють дистанційно	Відповідно до п. 5 Типової форми № 913 у трудовому договорі про дистанційну роботу варто прописати : <ul style="list-style-type: none">- можливість поєднувати працівником виконання дистанційної роботи з виконанням роботи на робочому місці у приміщенні чи на території роботодавця;- час та умови, коли працівник виконує роботу у приміщенні чи на території роботодавця. У такому разі проблем із залученням працівника до інвентаризації не буде
Члени комісії на простої	Під простоем слід розуміти призупинення роботи, викликане відсутністю організаційних або технічних умов, необхідних для виконання роботи, невідвратною силою або іншими обставинами. При цьому місце перебування працівника у період простою визначає безпосередньо керівник установи чи підприємства. Таким чином, простій не завадить участі членів комісії у проведенні інвентаризації
Члени комісії відсутні	Відсутнього члена комісії слід замінити . Необхідно виключити його зі складу комісії, а іншого працівника — ввести до складу. Відповідно, інвентаризацію проводитиме комісія в повному оновленому складі. Всі ці дії слід здійснити заздалегідь

Відсутність МВО

Причини відсутності	Шляхи розв'язання
Відпустка, відрядження, хвороба (строк відсутності — передбачуваний)	Відкласти проведення інвентаризації до повернення МВО до виконання своїх обов'язків. Призначити нову дату проведення інвентаризації
Мобілізація, виїзд за кордон, тривала хвороба тощо (строк відсутності — непередбачуваний)	Одразу після встановлення факту відсутності МВО на невизначений строк передати матеріальні цінності іншій МВО. При цьому обов'язкову інвентаризацію проводить комісія у визначеному керівником порядку. За результатами інвентаризації слід скласти Акт приймання-передачі матеріальних цінностей. Далі необхідно провести інвентаризацію в присутності нової МВО

Підготовка до проведення інвентаризації

До початку перевірки фактичної наявності активів та стану зобов'язань необхідно:

- ✓ перевірити справність усіх ваговимірювальних приладів
- ✓ завершити обробку всіх документів щодо руху активів та сформуванати реєстри прибуткових і видаткових документів або звіти про рух активів
- ✓ вивести залишки матеріальних цінностей на дату інвентаризації
- ✓ згрупувати, розсортувати та розкласти активи у порядку, зручному для їх підрахунку

Порядок проведення інвентаризації та вимоги до зберігання

Дії у разі тривалої інвентаризації та перевірки активів у різних місцях зберігання (п. 8 розд. II [Положення № 879](#))

Ситуація	Вимоги, дії
Інвентаризація триває більше одного дня	Має бути завершена протягом наступних днів
Перерва в роботі комісії	Голова комісії обов'язково опломбовує вхід до місця зберігання матеріальних цінностей
Зберігання матеріалів інвентаризації під час перерви	Усі матеріали повинні зберігатися у закритому приміщенні , де проводиться інвентаризація
Активи зберігаються у різних ізольованих приміщеннях (в одній МВО)	Інвентаризацію проводять послідовно за кожним місцем зберігання. Після перевірки цінностей у приміщенні вхід до цього приміщення опломбовується

Форми інвентаризаційних документів

Положенням № 879 **не визначено**, за якою формою слід оформляти матеріали інвентаризації

КП можуть:

застосовувати типові форми для відображення результатів інвентаризації бюджетними установами, затверджені [наказом № 572](#)

самостійно розроблені форми з урахуванням вимог ч. 2 ст. 9 [Закону № 996](#) та п. 2.3 [Положення № 88](#)

Оформлення матеріалів інвентаризації

Документ	Призначення
Інвентаризаційні описи	Фіксування наявності, стану та оцінки: <ul style="list-style-type: none">✓ власних активів✓ активів, які належать іншим юридичним особам (обліковуються поза балансом)
Акти інвентаризації	Відображення наявності та повноти обліку: <ul style="list-style-type: none">✓ готівки та грошових документів✓ бланків документів суворої звітності✓ фінансових інвестицій✓ дебіторської та кредиторської заборгованостей

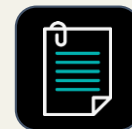

Підбиття підсумків інвентаризації

Після оформлення інвентаризаційні описи та акти інвентаризації передають **для перевірки до бухгалтерської служби**, яка визначає правильність підрахунків у матеріалах інвентаризації, проставляє вартісні показники у відповідних рядках і порівнює дані бухобліку з даними щодо фактичної наявності.

Всі виявлені розбіжності між фактичною наявністю активів та обліковими даними наводять **у звіряльних відомостях**:

- ✓ Звіряльна відомість результатів інвентаризації необоротних активів;
- ✓ Звіряльна відомість результатів інвентаризації запасів

Протокол інвентаризаційної комісії

Протокол інвентаризаційної комісії — основний підсумковим документом, який складають за результатами інвентаризації.

У протоколі наводять (п. 1 розд. IV [Положення № 879](#)):

- причини нестач, втрат, лишків;
- пропозиції щодо заліку внаслідок пересортиці, списання нестач у межах норм природного убутку, а також понаднормових нестач із зазначенням причин виникнення та вжитих заходів щодо їх запобігання.

Керівник підприємства повинен розглянути та затвердити протокол інвентаризаційної комісії **протягом 5 робочих днів після завершення інвентаризації** (п. 2 розд. IV [Положення № 879](#)).

Оскільки керівника КП може бути звільнено або призначено виконуючим обов'язки керівника виконавчого органу господарського товариства, що утворюється, відповідно підписати протокол інвентаризаційної комісії у такому разі має **голова комісії з перетворення**

Відображення в бухобліку результатів інвентаризації пошкодженого/зруйнованого нерухомого майна

Стан майна	Ухвалене рішення	Відображення в бухгалтерському обліку
Зруйноване , не підлягає відновленню	Ліквідація, шляхом розбирання (демонтажу)	Списання з балансу, припинення нарахування амортизації
Пошкоджене , підлягає відновленню	Відновлення (ремонт, капітальний ремонт)	Обліковується на балансі, амортизація нараховується у загальному порядку
	Реконструкція, добудова	Обліковується на балансі, призупинення нарахування амортизації
	Консервація	

Передавальний акт: призначення та підготовка

1 Призначення та затвердження акта

Підстава: результати інвентаризації майна підприємства (ч. 4 ст. 14 [Закону № 4196](#)).

Документ: комісія з перетворення складає **Передавальний акт**.

Затвердження: Акт затверджує **уповноважений суб'єкт управління** об'єктами держвласності або **уповноважений ОМС**.

Мета: передача майна, прав та зобов'язань до **правонаступника** (новоствореного АТ або ТОВ) у разі реорганізації (ст. 104 [ЦКУ](#)).

2 Підготовка до передачі

Після інвентаризації та врегулювання розбіжностей.

Підтверджено: достовірність даних бухобліку та фактична наявність цінностей.

Основне завдання: підготуватися до передачі майна та зобов'язань правонаступнику

Передача майна на ТОВ або в районах активних БД

Під час передачі від КП до новоствореного товариства майна, яке перебуває на непідконтрольних територіях, таке майно слід передавати **за даними бухгалтерського обліку**.

Перевірку фактичної наявності та стану такого майна проводитиме вже новостворене товариство станом **на 1 число** місяця, наступного за місяцем, в якому з'явився безперешкодного доступу до такого майна

Зміст та форма Передавального акта

Чинним законодавством **форма та зміст** передавального акта не визначені

Варіант оформлення	Опис та зміст
Варіант 1: форма Балансу	Оформлюється у формі звичайного бухгалтерського балансу . Додається розшифрування до кожного рядка. З метою деталізації можна використати інвентаризаційні відомості або згруповані таблиці
Варіант 2: перелік активів та зобов'язань	Перелічуються усі види активів та пасивів (ОЗ, МНМА, нематеріальні активи, запаси, дебіторська та кредиторська заборгованості тощо) із зазначенням їх вартості. В окремих додатках наводяться деталізовані списки об'єктів та контрагентів

Передача майна від КП до АТ/ТОВ

Якщо на день ухвалення рішення про перетворення за підприємством, єдиним учасником (засновником) якого є держава або територіальна громада, закріплено майно на праві господарського відання або на праві оперативного управління, уповноважений орган місцевого самоврядування на основі результатів інвентаризації майна підприємства **ухвалює рішення** (ч. 8 ст. 14 [Закону № 4196](#)):

- ❑ про внесення майна, закріпленого на праві господарського відання, **до статутного капіталу** юридичної особи — правонаступника такого підприємства, крім майна, що не підлягає приватизації;
- ❑ про передачу майна, закріпленого на праві господарського відання, що не підлягає приватизації, та майна, закріпленого на праві оперативного управління, юридичній особі — правонаступнику такого підприємства **на праві узуфрукта** державного або комунального майна

Передача майна до статутного капіталу

Формування статутного капіталу здійснюється на підставі **передавального акта** (п. 6 [Порядку № 1104](#))

Майно	Вартість для внесення до статутного капіталу	Обґрунтування
Майно (у разі перетворення КП)	За балансовою вартістю	Без проведення оцінки (ч. 4 ст. 14 Закону № 4196 ; п. 7 Порядку № 1104)
Майно з нульовою балансовою вартістю	За справедливою вартістю	Необхідно провести переоцінку майна перед передачею

Передача майна в узуфрукт

Майно, передане узуфруктарію на праві узуфрукта державного/комунального майна, повинно обліковуватися на балансі узуфруктарія

Це прямо передбачено п. 9 [Порядку № 1103](#)

Також на цьому наголосив Мінфін у [листі «Щодо відображення в бухгалтерському обліку комунального майна, переданого на праві узуфрукта» від 24.09.2025 № 41010-07-10/27291](#)

Передача майна: дії

Суб'єкт управління (ОМС) для передачі майна в узуфрукт **має:**

- 1** оформити **Акти приймання-передачі ОЗ** за типовою формою, затвердженою [наказом № 818](#). В акті слід навести інформацію про первісну вартість і нарахований знос, короткий опис і характеристика об'єкта. Акт складає комісія у двох примірниках, по одному примірнику для кожної сторони, що приймає та передає об'єкт ОЗ. Акт затверджує керівник суб'єкта управління (ОМС)
- 2** передати визначене у рішенні про встановлення права узуфрукту майно **разом з первинними документами** або обліковими реєстрами (чи їх копіями), в яких зазначено вартість відповідних об'єктів ОЗ, та технічної документації

Узуфруктарій для зарахування майна на баланс має:

1

Оформити **Акт введення в експлуатацію ОЗ** за типовою формою. Для бюджетних установ типова форма затверджена [наказом № 818](#), для КП чи ТОВ, АТ – форма довільна, але з дотриманням вимог [ч. 2 ст. 9 Закону № 996](#) щодо обов'язкових реквізитів. В Акті потрібно зазначити назву об'єкта ОЗ, інвентарний номер, первісну і ліквідаційну вартості, строк корисного використання, рік побудови (виробництва), номер паспорта, коротку характеристику тощо. Акт комісія складає в одному примірнику. Після затвердження керівником Акт разом із технічною документацією слід передати до бухгалтерської служби

Присвоїти **новий інвентарний номер** отриманому об'єкту ОЗ

2

Відкрити нову **Інвентарну картку обліку об'єкта ОЗ**. Для бюджетних установ типова форма затверджена [наказом № 818](#), для КП чи ТОВ, АТ – форма довільна, але з дотриманням вимог [ч. 2 ст. 9 Закону № 996](#) щодо обов'язкових реквізитів

3

Майно вже перебуває на балансі узуфруктарія

Майно обліковується на балансі узуфруктарія (було передано на праві оперативного управління або господарського відання)

Ухвалено рішення про передачу цього майна в узуфрукт

Передавати майно до ОМС та потім списувати його з балансу **НЕ потрібно**, майно продовжує обліковуватися на балансі узуфруктарія

Відображення передачі майна в узуфрукт від ОМС до КП або АТ/ТОВ – облік в ОМС

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
1	Нараховано амортизацію на об'єкти ОЗ у місяці їх передачі	8014	1411
2	Віднесено на фінансовий результат суму амортизації, нарахованої в місяці передачі майна	5511	8014
3	Списано первісну вартість ОЗ, переданих на праві узуфрукту	5111	1013 – 1018
4	Списано суму зносу, нарахованого на передане майно:		
	- за поточний рік	1411	5511
	- за минулі роки	1411	5512

Відображення передачі майна в узуфрукт від ОМС до КП чи АТ/ТОВ – облік в КП чи АТ/ТОВ

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
1	Зараховано на баланс безоплатно отримані необоротні активи на дату прийняття	151	424
2	Введено в експлуатацію безоплатно отримані ОЗ	103 - 109	152
3	Нараховано амортизацію на безоплатно отримані ОЗ протягом строку корисного використання	92, 93, 94 (залежно від призначення)	131
4	Визнано дохід від безоплатно одержаного майна (відображається поступово протягом строку користування у сумі пропорційній сумі амортизації)	424	745
5	Включено до доходу залишок додаткового капіталу під час вибуття безоплатно отриманих ОЗ	424	745

Дякуємо за увагу!

Міністерство розвитку
громад та територій
України

Polaris

